

Open access –julkaiseminen ja tieteelliset seurat

Ari Muhonen
ylikirjastonhoitaja
Teknillisen korkeakoulun kirjasto
17.9.2004

Open access

Tieteellisen tiedon julkaisemistapa, jossa julkaisu annetaan kaikkien saataville tietoverkkoon siten, että se on vapaasti kenen tahansa luettavissa, tulostettavissa ja levitettävissä edelleen ilman maksuja tai käytön esteitä.

OA-keskustelu

- kustannustoiminnan rakenteet
- tutkijan uralla ansioituminen
- tutkimuksen arvioinnin käytänteet
- kaupallisten kustantajien toiminta
- tieteellisen tiedonvaihdon tila ja tulevaisuus

Julkaisutavat

- Open access –lehdet
  - DOAJ, noin 1200 lehteä
- Elektroniset julkaisuarkistot
  - tieteenalakohtaiset (esim. Arxiv.org)
  - tutkijoiden omat kotisivut (self archiving)
  - tutkimuslaitosten omat arkistot (IR, institutional repositories)

Tieteelliset seurat, case UK

- "OA is a mixed blessing"
- Pelot
  - jäsenkato
  - seuran tulojen romahtaminen
  - seuran merkitys tieteelle vähenee
  - vaihtotoiminta loppuu -> kirjasto kärsii
- Hyvää OA:ssa
  - pakottaa seurat karsimaan menojaan
  - lehtien erikoisnumeroilla tuloja

Seurojen kustannustoiminta

- Toiminnan ydintä
  - jäsenistön hyväksi, tieteen edistämiseksi
  - ei-kaupallista toimintaa
  - hinnat niin alhaalla kuin mahdollista
- MUTTA
  - voitollista toimintaa (tuloutus, investoinnit)
  - usein ulkoistettu kaupallisille kustantajille
  - ”missio on uhrattu mammonalle”

Seurojen OA-toimintaa

- uusien numero lehdestä 30 päivää kaikkien saatavissa (loP)
- lehtien numerot vapaaseen käyttöön 6 kk - 1 vuosi julkaisemisesta
- kehitysmaille lehdet maksutta
- lehtiarkisto vapaasti saatavilla
- kirjoittajamaksut käyttöön

Yhteenveto

- isot seurat kavahtavat, pienet pitävät OA:sta
- merkittäviä vaikutuksia seurojen tuloihin
- on keinoja edesauttaa OA:ta seuroissa
- kunkin seuran on itse mietittävä suhteensa OA:han
- "long-term benefits to science will be well worth the effort"